

Til lovforslag nr. L 56. Skriftlig fremsættelse (24. oktober 2001)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Udeblivelsesdomme i straffesager og pressens adgang til domsudskrifter m.v.)

(Lovforslag nr. L 56).

Formålet med lovforslaget er at sikre en øget anvendelse af udeblivelsesdomme i straffesager. Med henblik herpå foreslås en forhøjelse af grænsen for, hvor lange fængselsstraffe det skal være muligt at idømme i tilfælde, hvor den tiltalte ikke møder op til domsforhandlingen. Efter forslaget skal det fremover være muligt at gennemføre en domsforhandling og afsige dom, selv om tiltalte ikke er mødt frem, når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 3 måneder. Efter de gældende regler i retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 4, er grænsen ubetinget fængsel i 30 dage. Lovforslaget bygger på et forslag om øget anvendelse af udeblivelsesdomme i straffesager og revision af adhæsiionsprocessen, som Dommerforeningen, Rigsadvokaten og Advokatrådet afgav til Justitsministeriet den 25. januar 2001.

Lovforslaget indebærer endvidere, at der i modsætning til hidtil vil kunne afsiges udeblivelsesdom efter § 847, stk. 3, nr. 4, selv om tilsigelsen ikke er forkyndt for den tiltalte personlig, hvis der er sket forkyndelse på anden lovlig vis – f.eks. forkyndelse på bopælen for en person over 18 år, der tilhører tiltaltes husstand. Herved forøges muligheden for at anvende udeblivelsesdomme i praksis. Hvis tilsigelsen ikke er forkyndt for den tiltalte personlig, skal dommen efterfølgende altid forkyndes personlig. Domfældte har herefter mulighed for at begære sagen genoptaget, jf. nedenfor.

I overensstemmelse med de gældende regler skal tiltalte altid have en forsvarer, som normalt

vil være beskikket. For at sikre, at alle oplysninger, som kan bevirke et for tiltalte gunstigere resultat, kan indgå i sagen, selv om tiltalte ikke er til stede og kan afgive forklaring, foreslås det, at forsvareren – men ikke anklagemyndigheden – får mulighed for at dokumentere den tiltaltes forklaringer til politirapport (det vil sige oplæse og anvende dem som bevis).

Forslaget indebærer desuden, at en person, der dømmes som udebleven efter de foreslåede regler, får en ubetinget adgang til at kræve sagen genoptaget. Efter de gældende regler kan en tiltalt, der dømmes som udebleven i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, alene få sagen genoptaget, hvis det godtgøres, at tiltalte har haft lovligt forfald og ved denne utilregnelige omstændigheder har været forhindret fra i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til den pågældendes kundskab. Herudover skal den tiltalte efter forslaget kunne anke dommen, hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, og de almindelige betingelser for anke i øvrigt er opfyldt. En sådan anke, der i dag kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, vil være et procesbesparende alternativ til genoptagelse, hvis den tiltalte alene ønsker at anfægte strafudmålingen.

Lovforslaget indebærer endvidere, at det under en genoptaget sag, vil være muligt at dokumentere de forklaringer, som vidner mm. har afgivet under den første domsforhandling, hvis ingen af parterne anmoder om fornyet afhøring.

Formålet med lovforslaget er desuden at udvide pressens adgang til aktindsigt i domsudskrifter mv. i både straffesager og civile sager.

Efter de gældende regler har pressen først krav på aktindsigt i retsbøger, herunder dombøger, når sagen er endt, det vil sige når fristen for at anke er udløbet, uden at der er anket, eller hvis sagen ankes, når ankeinstansen har truffet afgørelse.